

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SPRÁVA

o výsledku kontroly
efektívnosti vkladov majetku obcí do obchodných spoločností obce Bystré

Predkladá

Dr.h.c. doc. Ing. Ján Jasovský, PhD.
predseda
Najvyšší kontrolný úrad
Slovenskej republiky

Materiál obsahuje

1. Správu o výsledku kontroly
2. Opatrenia na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov

Bratislava, júl 2012

**Správa
o výsledku kontroly**

Kontrola bola vykonaná na základe plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu SR (ďalej len „NKÚ SR“) na rok 2012.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť efektívnosť majetkových vkladov majetku obcí do obchodných spoločností a zistiť plnenie zámerov, s akými vstupovali do spoločností.

Predmetom kontroly bola charakteristika obce a jej podnikateľských činností, uplatňovanie práv obce v obchodnej spoločnosti Obecný podnik služieb s.r.o. Bystré, majetkové a finančné vzťahy obce a obchodnej spoločnosti, hospodárenie obchodnej spoločnosti, efektívnosť a účinnosť vkladu majetku obce do obchodnej spoločnosti.

Kontrola bola vykonaná v: Obci Bystré,
094 34 Bystré 98
IČO 00332275.

za kontrolované obdobie 2009 – 2011.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

Charakteristika podnikateľských činností obce

Zásady hospodárenia s majetkom Obce Bystré (ďalej len „obec“ alebo „kontrolovaný subjekt“) schválené obecným zastupiteľstvom (ďalej len „OcZ“) dňa 03.08.2010 neupravovali spôsoby výkonu práv vyplývajúcich z majetkových podielov v právnických osobách, ktoré boli založené obcou, alebo v ktorých má obec postavenie ovládajúcej osoby alebo rozhodujúci vplyv s dôrazom na transparentnosť a efektívnosť nakladania s majetkom, čo nebolo v súlade so zákonom o majetku obcí.

Kontrolou interných predpisov obce bolo zistené, že kontrolovaný subjekt tým, že nestanovil v platnom Organizačnom poriadku počet zamestnancov obecného úradu (ďalej len „ObÚ“), nepostupoval v súlade so zákonom o obecnom zriadení.

Obec, zastúpená štatutárnym orgánom – starostom obce, v kontrolovanom období nevykonávala podnikateľskú činnosť a mala majetkovú účasť v jednej spoločnosti s ručením obmedzeným, kde mala 100 % - ný majetkový podiel a v jednej akciovej spoločnosti, pričom jej podiel na základnom imaní spoločnosti bol 0,42 %, s počtom akcií 8 kusov.

Obecný podnik služieb s.r.o. Bystré (ďalej len „ObPS s.r.o. Bystré“ alebo „OS“) bol založený Zakladateľskou listinou o založení spoločnosti s ručením obmedzeným vo forme notárskej zápisnice spisanej dňa 04.06.2003 a vznikol dňa 21.10.2003 zápisom do Obchodného registra Okresného súdu Prešov. Obec vložila do základného imania OS peňažný vklad v sume 6 639,00 eur. V kontrolovanom období predmetom činnosti OS boli demolácie, búracie práce a prípravné práce pre stavbu, podnikanie v oblasti nakladania s iným ako nebezpečným odpadom, cestná nákladná doprava, pohrebné služby, prenájom nehnuteľností, elektroinštalatérsvo, výroba pekárenských výrobkov, maloobchod v rozsahu voľných

živností, výroba a dodávka úžitkovej vody, správa bytového a nebytového fondu – evidencia, pasportizácia bytov, nebytových priestorov, starostlivosť o zelené plochy a verejné priestranstvá obce, uskutočňovanie stavieb a ich zmien, kúrenárstvo, murárstvo.

Jediným spoločníkom ObPS s.r.o. Bystré bola obec. Orgánmi spoločnosti boli konateľ a valné zhromaždenie (ďalej len „VZ“). Pôsobnosť VZ vykonával spoločník, teda obec, zastúpená starostom obce. Od založenia spoločnosti nebola v ObPS s.r.o. Bystré zriadená dozorná rada.

Počas výkonu kontroly neboli kontrolovaným subjektom predložené účtovné doklady preukazujúce výšku peňažného vkladu obce do OS. Kontrolovaný subjekt tým, že neuchoval a nezabezpečil ochranu účtovnej dokumentácie nekonal v súlade so zákonom o účtovníctve.

Uplatňovanie práv obce v obchodnej spoločnosti

Základná dokumentácia o konaní VZ nebola riadne uložená u kontrolovaného subjektu. Chýbajúce zápisnice o konaní VZ z obdobia rokov 2009 – 2010 nebolo možné dohľadať, nakoľko podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu z dôvodu personálnych zmien sa požadované doklady na ObÚ nenachádzali.

Kontrolou dokumentácie o konaní VZ bolo zistené, že v rokoch 2009 – 2010 neboli vyhotovené zápisnice z VZ, čím kontrolovaný subjekt nekonal v súlade s Obchodným zákonníkom.

V konateľskej zmluve uzatvorenej medzi OS a konateľom spoločnosti bolo zistené, že kontrolovaný subjekt v pôsobnosti VZ nezabezpečil schválenie zmluvy o výkone funkcie konateľa vo VZ, čím nepreukázal dodržanie postupov ustanovených v Obchodnom zákonníku.

Kontrolou výročných správ ObPS s.r.o. Bystré za roky 2009 a 2010 bolo zistené, že neobsahovali všetky určené náležitosti v stanovenom rozsahu, neboli v nich uvedené dostatočné informácie o vývoji účtovnej jednotky, o stave v ktorom sa nachádzala, o významných rizikách a neistotách, ktorým bola účtovná jednotka vystavená a o návrhu na vyrovnanie straty. Kontrolovaný subjekt v pôsobnosti VZ tým, že nezabezpečil, aby výročné správy za roky 2009 a 2010 obsahovali všetky náležitosti v zákonom stanovenom rozsahu nekonal v súlade so zákonom o účtovníctve.

V kontrolovanom období boli hlavným kontrolórom obce Bystré (ďalej len „HK“) vykonané v ObPS s.r.o. Bystré tri kontroly, ktoré boli zamerané hlavne na kontrolu hospodárenia s finančnými prostriedkami a hospodárenia s majetkom obce Bystré zvereným OS a na kontrolu plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov z vykonaných kontrol.

Kontrolami boli zistené nedostatky v OS predovšetkým v oblasti dodržiavania zákona o účtovníctve a zákona o obecnom zriadení.

Správy o kontrolnej činnosti HK za roky 2009 – 2011 boli predložené OcZ na vedomie.

Majetkové a finančné vzťahy obce a obchodnej spoločnosti

OS vykázala k 31.12.2009 majetok v hodnote 659 566 eur a v ďalších rokoch kontrolovaného obdobia vykázala jeho podstatné zníženie. V roku 2010 na hodnotu 69 739 eur a v roku na hodnotu 59 655 eur. Pokles hodnoty majetku OS nastal v dôsledku vrátenia budov, ktoré dal kontrolovaný subjekt OS do bezplatného užívania pri jej založení.

Kontrolou zmluvných vzťahov bolo zistené, že obec mala v priebehu kontrolovaného obdobia uzatvorenú s ObPS s.r.o. Bystré jednu zmluvu o výpožičke hnutel'ného a nehnuteľného majetku, jednu nájomnú zmluvu na prenájom nebytových priestorov, a po jednej zmluve na prenájom dopravných prostriedkov a správu bytového a nebytového fondu v majetku obce. V kontrolovanom období boli uhradené OS všetky sumy za služby spojené so správou hnutel'ného a nehnuteľného majetku obce v zmysle uzatvorenej zmluvy. Úhrada za správu bola OS zrealizovaná v zmluvne dohodnutých termínoch v sume 4 860,99 eur za rok 2010 a v sume 19 443,96 eur za rok 2011. Nájomné zmluvy a zmluva o výpožičke boli uzatvorené ako bezodplatné.

Pohľadávky obce voči OS boli k 31.12.2011 evidované v sume 25 944,00 eur. Pohľadávky predstavovali finančné prostriedky poskytnuté OS obcou formou návratnej finančnej výpomoci na nákup vybavenia pekárne.

V kontrolovanom období obec neevidovala žiadne záväzky voči obchodnej spoločnosti ObPS s.r.o. Bystré. Záväzky obce voči OS boli vo všetkých troch analyzovaných rokoch uhradené v priebehu účtovného obdobia a k 31.12. príslušného roka vykazovali nulové zostatky.

Hospodárenie obchodnej spoločnosti

Finančnou analýzou hospodárenia ObPS s.r.o. Bystré bol spracovaný prehľad o stave majetku, záväzkov a vlastného imania účtovnej jednotky. Boli získané informácie o výsledku hospodárenia a finančnej situácii OS.

Z analýzy majetkovej štruktúry OS vyplynulo, že v roku 2009 prevažnú časť aktív OS tvoril neobežný majetok, ktorého podiel na celkovom majetku činil 93,17 %. V nasledujúcich dvoch rokoch bol podiel neobežného majetku a obežného majetku na celkových aktívach obchodnej spoločnosti takmer vyrovnaný. Podiel neobežného majetku na celkovom majetku OS v roku 2010 činil 50,83 % a v roku 2011 mierne poklesol a činil 48,20 %. V štruktúre dlhodobého (neobežného) majetku mal jediné zastúpenie dlhodobý hmotný majetok, tvorený predovšetkým stavbami. Hodnota dlhodobého majetku mala vo všetkých troch analyzovaných rokoch klesajúcu tendenciu a v roku 2011 zaznamenala pokles o 585 750,00 eur v porovnaní s rokom 2009 a to z dôvodu vrátenia budov, ktoré dal kontrolovaný subjekt OS do bezplatného užívania pri jej založení. ObPS s.r.o. Bystré nedisponoval žiadnym dlhodobým nehmotným a dlhodobým finančným majetkom.

Obežný majetok v kontrolovanom období zaznamenal klesajúci trend. Zatiaľ, čo v roku 2009 mala OS obežné aktíva v sume 44 197,00 eur, v roku 2010 poklesli o 10 749,00 eur a v roku 2011 už boli len v sume 29 734,00 eur, čo predstavovalo pokles o ďalších 3 714,00 eur v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Príčinou tohto poklesu bolo najmä zníženie objemu krátkodobých pohľadávok.

OS v kontrolovanom období zaznamenala klesajúcu tendenciu na položke finančné účty, ktorej podiel na celkových obežných aktívach bol 34,13 % v roku 2009 a ku koncu roka 2011 predstavoval 30,72 %.

V roku 2009 - 2011 v OS z pohľadu kapitálovej štruktúry prevládal cudzí kapitál, ktorý dosiahol podiel na celkových pasívach 129,66 % v roku 2009, v roku 2010 80,39 % a 84,90 % v roku 2011. Najväčšiu položku cudzieho kapitálu v roku 2009 tvorili dlhodobé záväzky v sume 793 730,00 eur, ktorých hodnota sa po vrátení dlhodobého majetku kontrolovanému subjektu od OS v nasledujúcich rokoch znížila na 524,00 eur v roku 2010 a na sumu 151,00 eur v roku 2011. Ďalšou významnou položkou cudzieho kapitálu boli bankové úvery a výpomoci, ktoré v roku 2009 činili 35 568,00 eur, v nasledujúcom rokoch poklesli o výšku dohodnutých splátok na hodnotu 30 547,00 eur v roku 2010 a v roku 2011 boli v sume 25 944,00 eur. Jednalo sa o návratnú finančnú výpomoc, ktorú obec Bystré poskytla OS v roku 2006 vo výške 50 211,94 eur (1 512 685,00 Sk) a ObPS s.r.o. Bystré použil poskytnuté finančné prostriedky na nákup pece.

Výšku vlastného kapitálu najviac ovplyvňoval výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení, ktorý od vzniku spoločnosti predstavoval stratu.

ObPS s.r.o. Bystré dosiahol vo všetkých troch analyzovaných rokoch záporný výsledok hospodárenia. OS v roku 2009 dosiahla stratu v sume 32 896,00 eur. V nasledujúcich dvoch rokoch sa suma dosiahnutej straty postupne znižovala. Za rok 2010 dosiahla OS stratu v sume 10 698,00 eur a v roku 2011 bola dosiahnutá strata v sume 4 671,00 eur.

Kontrolou bolo zistené, že o dosiahnutej strate za rok 2009 nerozhodlo VZ ale OcZ uznesením č. 27/2010 dňa 03.08.2010, čo nebolo v súlade s ustanovením Obchodného zákonníka.

Efektívnosť vkladu majetku obce do obchodnej spoločnosti

Z finančného hľadiska obchodná spoločnosť v sledovanom období rokov 2009 – 2011 dosiahla záporný výsledok hospodárenia – stratu. Kontrolou bolo preverené, že kontrolovaný subjekt sa v uvedenom období nepodieľal na úhrade straty OS.

Kontrolou bolo zistené, že obec v kontrolovanom období neposkytla OS žiadne dotácie. V roku 2006 však OS poskytla návratnú finančnú výpomoc v sume 50 211,94 eur (1 512 685,00 Sk), na nákup pece pre miestnu pekáreň prevádzkovanú ObPS s.r.o. Bystré, ktorú do času výkonu kontroly OS splácala v mesačných splátkach vo výške 418,41 eur.

Z dokumentácie o činnosti OS vyplynulo, že v sledovaných rokoch kontrolovaného obdobia OS nepriniesla pre kontrolovaný subjekt finančný prínos v podobe podielu na zisku OS. Spoločnosť ObPS s.r.o. Bystré mala pre obec prínos nefinančného charakteru vyplývajúci z prevádzkovania činností, ktoré slúžili potrebám obce, ako napríklad vývoz tuhého komunálneho odpadu a vývoz separovaných zložiek komunálneho odpadu, opravy a údržba obecného majetku, údržba miestnych komunikácií, správa pohrebiska.

Na základe informácií získaných počas výkonu kontroly hodnotí kontrolná skupina vloženie majetku obce do spoločnosti ObPS s.r.o. ako málo efektívne, pretože OS odo dňa

založenia do času výkonu kontroly dosahovala záporné výsledky hospodárenia a činnosti na výkon ktorých bola založená, vykonávala OS len v obmedzenom rozsahu. Obec vložila do OS aj ďalšie návratné finančné prostriedky. V kontrolovanom období OS prinášala obci hodnotu vychádzajúcu z podnikateľskej činnosti vykonávanej v záujme zabezpečenia časti potrieb obyvateľov obce a rozvoja obce. Starosta obce v zázname z rozhovoru vyjadril nespokojnosť s činnosťou OS v oblasti vývozu komunálneho odpadu a separovaného zberu odpadu.

V rámci výkonu kontroly formou dotazníkového prieskumu boli oslovení starosta obce a poslanci OcZ, aby vyjadrili svoj názor na informovanosť o výsledkoch hospodárenia OS. Z výsledkov dotazníkového prieskumu vyplynulo, že v kontrolovanom období sa OcZ zaoberalo činnosťou OS aspoň raz ročne a poslancom boli predkladané prehľady o hospodárení OS. Vyhodnotením odpovedí poslancov kontrolná skupina zistila, že 67 % oslovených poslancov považovalo v kontrolovanom období predkladané informácie o OS za dostačujúce pri ich rozhodovaní v záležitostiach týkajúcich sa spoločnosti ObPS s.r.o. Bystré, 11 % poslancov nemalo dostatok informácií o dianí v spoločnosti a 22 % poslancov nevedelo posúdiť, či predkladané informácie sú dostatočné pre ich rozhodovanie.

Účinnosť vkladu majetku obce do obchodnej spoločnosti

Základnými výstupmi definovanými smerom k napĺňaniu zámerov ObPS s.r.o. Bystré bolo zabezpečenie činností vyplývajúcich z plánov odvozu komunálneho a drobného stavebného odpadu, kosenia verejných priestranstiev a vykonávanie drobných stavebných činností pre obec. Vybudovaním pekárne spoločnosť poskytovala služby obyvateľom obce v oblasti zásobovania.

Kontrolou účtovných kníh bolo zistené, že obec v kontrolovanom období nevykonávala vlastnú podnikateľskú činnosť. Na vykonávanie činností, pre ktoré bola založená spoločnosť ObPS s. r.o. Bystré boli obcou využívané aj iné podnikateľské subjekty a to počas sledovaného obdobia rokov 2009 – 2011. Z dôvodu ekonomickej výhodnosti sa obec stala v roku akcionárom ďalšej OS, s podobným predmetom činnosti ako ObPS s.r.o. Bystré.

Z dotazníkového prieskumu, vyplynulo, že poslanci OcZ v Bystrom aj napriek nepriaznivým hospodárskym výsledkom OS boli spokojní s plnením zámerov a cieľov, pre ktoré bola OS zriadená, keď prevažná väčšina z nich - 90 % poslancov v hodnotiacej stupnici vyjadrilo svoju úplnú spokojnosť a 10 % poslancov uviedlo, že boli viac spokojní ako nespokojní. Výhrady starostu boli smerované voči výkonom ObPS s.r.o. Bystré v oblasti vývozu a likvidácie komunálneho odpadu.

Zhodnotením miery účinnosti vkladu majetku obce do OS vzhľadom k tomu, že OS vykazovala dlhodobu nepriaznivé hospodárske výsledky – stratu, boli identifikované rezervy vo využívaní finančných a materiálových zdrojov.

Vklad majetku obce do OS vyhodnotila kontrolná skupina ako málo účinný, keďže OS svojou činnosťou neplnila zámery, na ktoré bola obcou zriadená a zároveň pokrývala len časť potrieb občanov obce v oblasti odpadového hospodárstva a stavebnej činnosti v obci.

Zhrnutie

Kontrolou boli zistené porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov, najmä:

- zákona o obecnom zriadení tým, že organizačný poriadok obecnej samosprávy neobsahoval všetky informácie o organizácii obecného úradu predovšetkým nestanovoval počet zamestnancov obce,
- zákona o majetku obcí tým, že kontrolovaný subjekt v prijatých zásadách hospodárenia bližšie neupravil spôsoby výkonu práv vyplývajúcich z majetkových podielov v právnických osobách, ktoré boli založené obcou alebo, v ktorých mala obec postavenie ovládajúcej osoby alebo rozhodujúci vplyv s dôrazom na transparentnosť a efektívnosť nakladania s majetkom,
- obchodného zákonníka tým, že kontrolovaný subjekt v pôsobnosti VZ nezabezpečil schválenie zmluvy o výkone funkcie konateľa vo VZ,
- obchodného zákonníka tým, že kontrolovaný subjekt v pôsobnosti VZ nezabezpečil, aby o vyrovnaní straty z minulého obdobia rozhodlo VZ,
- zákona o účtovníctve tým, že kontrolovaný subjekt v pôsobnosti VZ nezabezpečil, aby výročné správy za roky 2009 a 2010 obsahovali všetky náležitosti v stanovenom rozsahu,
- zákona o účtovníctve tým, že kontrolovaný subjekt neuchoval a nezabezpečil ochranu účtovnej dokumentácie .

Na základe vykonanej kontroly obec prijala 8 opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, plnenie ktorých bude NKÚ SR v rámci svojej činnosti sledovať a kontrolovať.

Odporúčania na riešenie zistených nedostatkov

- Pri archivovaní dokumentácie z činnosti kontrolovaného subjektu v pôsobnosti VZ zabezpečiť, aby všetky listiny a písomné rozhodnutia boli preukázateľne registrované v zmysle platných právnych predpisov.
- Prehodnotiť majetkovú účasť kontrolovaného subjektu v OS vzhľadom na dlhodobu nepriaznivý výsledok hospodárenia spoločnosti.